

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De eadem beneuolentia Superioru[m]. C. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

verbis, sed rerum pondere exaggerabat: tum ut poena modum ipse sibi statueret, qui deliquerat, de qua tamen poena, si grauis videretur, multum detrahebat, ignatus, ita fiebat, ut integra beneuolentiâ, nihil tamen esset impunitum.

Porro nec semper puniendi sunt, qui delinquant, dum sine poenâ spes est emendationis. Et in hoc imitandi sunt boni Patres, qui sæpè terrore, & minis culpas filiorum abolent, & ne seruant efficiunt. Huius rei exemplum à Christo Domino datum esse, interpretatur S. Ambrosius, dum Christus Dominus non puniuit, sed tantum increpauit Discipulos suos, quia ignem super eas descendere cupiebant, qui ipsum non receperant. Per quod, inquit, Prælati ostenditur, non semper in eos, qui peccauerunt, vindictam esse exercendam: quia nonnunquam amplius prodest clementia Prælato ad patientiam, subdito verò lapsu ad correctionem. Hinc, inquit Clemens Alexandrinus, quidam ex Græcorum Sapientibus dixit: Venia est melior supplicio: non quidem semper, sed sæpè, maximè cum bonis & non proteritis.

Sic, etsi inuisibilis Deus sæpè facit, & qui maiore odio prosequitur peccata hominum, quam nos subditorum, non semper cadit, inquit S. Chrysostomus, explicans illud Psalmi. Si non fueris conuersi, gladium suum vibrauit. Vibrat tantum, ut splendorem conspicuas & territus ad poenam non peruenias. Non cadit gladius, sed terret, ut ipse timor ad poenitentiam te suscipiat. Et cum suum retulit, & parauit illum tetendit, non immisit sagittam, ut te forma terreat. Congruus iudex, ne contemnas arcum, intensus enim est, ne mollescas.

Secundò, paternus quoque affectus est, precibus, lacrymis, expansione paternæ beneuolentiæ, & ostensione confidentiæ ac bonæ opinionis de subdito, quandoque curare infirmos filios, non semper obiurgationem, poenas, minas adhibere. Pulchre hoc commendat autem illud os S. Chrysostomi, ex abundantia cordis Diuini caritate pleni: Vis fratrem corrigere, lacryma, ora Deum ex corde, apprehensum ad mone, consule, exhortare, demonstra caritatem erga peccatorem, persuade ipsi, quod consulens & curans, non peruulgare volens, peccati ipsum commonescatis: comprehendit pedes osculare, ne erubescas. Si modò vere mederi velis. Hæc & medici faciunt, sapius difficiles egrotos habentes, desculantes, rogantes, persuadent salutarem sumere medicinam. Tali affectu plenus fuit laudatus in Vitis Patrum Isidorus Abbas, qui erat Presbyter in Scithi: quia si quis habuisset Fratrem infirmum, aut pusillanimum, aut iniuriosum, & volebat eum expellere foras, ille dicebat: Adducite eum ad me, & apprehendens eum, patientiâ suâ curabat animum Fratris illius.

Hoc spectat duodecimum Monitum Superioribus relictum à nostro P. Balthasare Aluarez: Moderata cum subditis circumspectio, bona est; sed nimia, est noxia: contrahit enim illos, & cruciat: Lancicy Opusc. Tom. 2.

contra verò fiducia valde illos obligat, ut & ipsi confidenter agant. Ostendat, se bonam de illis habere opinionem, & suo tempore etiam dicat, se res eorum probare, & sic gubernabit eas suauiter.

Novi ego in Societate tali Superiores caritate paternâ præditos, & inter hos P. Claudium nostræ Societatis Præpositum Generalem, qui meo tempore laicum quendam Fratrem, grauissimè tentatum & dimissionem à Societate acriter postulantem, cum obstinatum videret in deplorando proposito, ad eius prouolutus genua, tam efficaces preces adhibuit, ut repente fuerit ille mutatus in alterum, & in Societate (hæc medendi paternâ ratione curatus) perseuerauerit. Sanè si Christus Dominus, Rex caeli & terræ, ad præciti ad poenas aternas Iudæ pedes procidere, eosque abluere non erubuit; cur erubescat viles vermiculus (quicunque tandem sit ille Superior, cum Christi Domini Maiestate collatus) prouolui ad Fratris ægotantis pedes, & genua, eum ut lucretur Deo, & ab eius aberrantem semitis, ad rectam virtutis viam, & statum salutis vel perfectionis reducat: Sed adhuc excellentior quam P. Claudij fuit S. P. N. Ignatij caritas in curando quodam Domestico, & Religioso quodam externo, vitæ pessima: Illum enim videns ob pudorem de peccato in sæculari vitâ commisso, in suâ vocatione tentatum, ei peccata propria ante conuersionem admilla narrando; huic cum ingentibus lacrymis in confessione eadem recensendo; ad vitam meliorem reduxit.

CAPVT SEXTVM.

De eadem beneuolentiâ paternâ Superiorum erga Subditos.

Septimò, Patres etiam beneficiis filios inobedientes reducunt ad officium, præsertim prudentiores. Mentem habentes, inquit S. Chrysostomus, magis beneficia, quam poena ad mandatorum obedientiam attrahunt. Beneuolentia enim, ut ait M. Tullius, beneficiis capitis maximè: secundo autem loco beneficiâ voluntate beneuolentia mouetur, etiam si res forte non suppetit. Hanc ob causam, etiam S. Gregorius Papa, muneribus placauit & offensum sibi Eusebium Abbatem deuicit, ut obseruauit Baronius. Profuit hæc celestis industria Superioribus pluribus, qui antequam ad amara discolis propinanda accederet pharmacæ, pijs eos munusculis ad sanam mentem reuocarunt. Quod etiam P. Claudius facendum suadet, autoritate S. Bernardi citatâ. Nâ si Thomas docet, etiam munusculis homines seculi posse ad Religiosæ vitæ Statum induci (quod tamen nulli circa ingressum in Societatem suaferim, saluo tanti Doctoris iudicio) quid ni liceat, immò expedit adhibere, si hæc suauiore curandi ratione mens ægra, vitijs præsertim

tim periculosus laborans, sananda speretur: Reliquit & huius paternae benevolentiae pulcherrimum exemplum S. P. N. Ignatius, qui, ut scribit P. Ludouicus Confalsius, cum Fratrum nostro Petronio missa fuissent à matre quaedam è sacro bellaria, eo aduocato, iussit, ea ut apud P. in Diario. Ministrum (qui erat ipse P. Confalsius) conseruaret, & postquam ingrederentur duo eius fratres natu minores, qui Societatem expetebant, ea illis pro eorum solatio per interualla daret, ut tanto magis lati parua Christi iugum ferrent. Praeterea scribit Maffei, eundem Petronium (qui post multos deinde annos egregia pietate, & virtute Presbyter est mortuus,) constitutum fuisse à S. Ignatio duobus illis adolescentulis fratribus loco Parentis ac Praesidis. & passum non esse quicquam grauius de ijs statui, nisi ex illius autoritate ac obedientia.

Denique cum P. Confalsius petisset à S. P. N. Ignatio, liceretne adolescentulos in Societatem receptos, ad studendum diligentius premiolis allicere? Ommino? inquit S. Pater, id sibi placere, ut tanquam caelli Domini, etiam hac ratione excitarentur munusculis ad studia literarum maiore conatu tractanda. Dabit operam sapiens, inquit S. Bernardus, maledicos capere beneficis, atque obsequijs, monitijsq; salutaribus, & orationibus pro his ad Deum. Non cessabit istiusmodi carbones ignis congerere super caput maledici. An non tibi captus ille videtur, qui suffusus ora rubore, quippe proprium erubescens iudicium, ipse suae confusionis, & penitudinis testis est; siue quod oderit hominem amore dignissimum, siue quod dilexerit tantum verbo, & lingua eum, à quo se diligi opere & veritate vel sero est expertus?

55. Otaud, solet & hac in re paternus apparere affectus; si quandoque dissimulando cedant iuri suo, ut hac ratione filios proteruos ad meliora flectant. Censura quidem, inquit S. Bernardus, nunquam remissa, intermissa tamen, plerumque plus proficit. Sicut non omne, quod libet, licet; sic non omne, quod licet, statim etiam expedit.

12. Offic. Est, inquit M. Tullius, non modo liberale, paululum nonnunquam de suo iure cedere, sed interdum etiam fructuosum. Extant huius rei exempla illustrata ab ipso Domino Deo nostro, in factis literis relicta, partim permissarum, partim laudatarum quarundam actionum, prioribus Diuinis legibus, quodammodo, saltem specietenus, contrariarum: uti fuerunt sacrificia Deo oblata, non in locis ab ipso Deo nominatis, & celebratio Paschatis mense secundo sub Ezechia Rege instituta, nouas ob causas, prorsus diuersas ab ijs, ob quas Deo docente, Moyses permisserat, Paschatis celebrationem etiam ad mensam secundam quandoque differri. Talis erat & libellus repudij, & multa alia, quae accurati Sacrorum librorum interpretes & lectores bene obseruarunt. Ideo S. P. Ignatius praescripsit Superioribus, ut Subditorum arbitrio aliquid relinquunt, cum probabile videbitur, quod eos adiuuabit;

2. Paral. 30. 2. Num. 9. Deut. 24. 1. Matth. 19. 7.

8 p. C6ft. c. 1. G.

aliquando etiam eis ex parte aliquid indulgendo; & 1. 9. tit. 1. c. 12. compatiendo, cum videretur id posse magis conuenire. Quod ante ipsum docuerat S. Gregorius Papa commendans, ne aliorum Rectores in disciplina vigore, benignitatem mansuetudinis deserant. Nulla autem in re ferè magis benignitas Superioris emicat, ac in condescensione quadam, dum non semper summo iure vtantur, & omnia ad amulim exigant violentè & inuitos ac reclamantes temper adigant ad ea, quae praestari debent; non relicto respirandi, & sese afflictis subditis colligendi spatio, ac ad mentem saniorum redeundi. Quod vitasse S. P. N. Ignatium scimus in regimine suo: quod etiam in S. Bernardi gubernatione merito commendatur à vita eius Scriptore. Tantus emulatores erat mansuetudinis, & pacis, ut si forte improbus quisquam peritor durus extorsisset à negante responsam, haud facile deinceps cum eadem reposita diuiteretur inanis. Si quidem velut naturaliter ut scirebatur, oderat grauiamen cuiuslibet hominis sustinere, et admodum graue, non sentire illud, impossibile erat. Adeo neminem spreuit nullius hominis scandalum (hoc est afflictionem, seu offensam) parui penitit, etsi veritatem Dei iustitiamq; praetulerit. Nam & quoties oporteret noxios aliquorum vel reprehendere actus, vel impedire conatus, tam consideratè fiebat, ut abundanter ipsi quoque, qui laesi viderentur, haberent, vnde sibi pro eo satisfacerent in cogitationibus suis. Sanè vidimus ex ipsi quoque nonnullos, & de quibus id minus videbatur posse sperari, ampliori deuotione eius postmodum vel obsequijs deseruisse, vel etiam adhaesisse vestigijs. Ideo quae ipse faciebat, alios quoque facere voluit. Quo circa cum Abbas Cluniacensis recurrisset ad eum per literas, pro solatio & auxilio, recensens persecutiones, quas à suis subditis patiebatur, dum eos in Ordinem redigeret, videns Sanctus Abbas id illum nimis rigidè vixisse, non condescendendo fragilitati imperfectorum, sic ei scribit: Consulumus tibi, Pater uenerande, quatenus ad tempus propositi tui, tibiq; consentientium rigorem, sic temperes, ut infirmorum salutem non negligas. Inuitandi quippe sunt ad arctiorem vitam, non cogendi, quibus utique semel in Ordine illo Cluniacensi praesse consensisti. Sic Aaron sceleratis tumultuantis populi contra voluntatem suam clamoribus cessit. Sic Samuel eidem populo inordinatè Regem petenti, inuitus Saulem inunxit.

Hoc paterno affectu & spiritu plenus ipse S. P. N. Ignatius, teste oculato P. Ribadeneyra, hac ratione quendam sanauit: Adolescens, inquit, Rib. 1. 6. dim. c. 10. quidam Germanus, nostrae Societatis Nouitius, tam grauius aliquando vexatus est, ut de mentis constantia deiceretur. Ad illum sanandum nihil non tentatum ab Ignatio est, sed nullo successu. Sic enim obfirmatus erat animo, ut omnibus consilijs aures occluderet, omnibus machinis impenetrabilis resisteret. Sed miserum Adolescentem fraudulenter circumuentum ab ueratore, humanis generis hoste, atque irretitum videns,

deus conatum diaboli suo Ignatius conatu, perinaciam constantiâ, calliditatem charitate vincendam existimavit. Rogat Nocturnam, vt aliquot dies domi adhuc maneat, eâ conditione, vt Societatis omnibus solutus legebis, suo arbitratu viuatur, dormiat, vigilet, edat, bibat, in otio denique atque in negotio, ad suam voluntatem sit idq; in a vsu fieret. Ministro Domus precepit. Accepit conditionem Adolefcentem se sibi permisit, liberè caput vitare, quasi exolutus Regularum vinculis, quibus se dolentibus constitutum. Sed hac remissione animi, hac Ignatij benignitate, quasi respirauit, atque ita immutatus est, vt illum sat puderet, pigererq; & penitentia sua penitentiam agens, ab eius Patris amplexibus deinceps nollet distcedere, cuius tantam in se experiebatur caritatem. Hac Ribadeneyra.

Hoc B. Laurentius Iustinianus obseruauit in Christi Domini silentio, qui cum post monitos Discipulos sine fructu, inuenisset iterum in horro dormientes, illas, vt prius, redarguere noluit, tanquam ad suscipiendam correptionem inhabiles. Silentio suo maximam ad subditorum regimen eruditionem dedit. Iudicauit quippe ex se, vt eo tantum tempore delinquentes arguantur, atque vitiatorum macula increparum deteratur, quo is, cui dicitur, corrigibilis est; alioquin vulnus superadditur vulnere. & passio passio cumulat, fitq; frequenter, vt grauior sit recidua correptionis, quam damnium perpetrati criminis. Quamobrem maxima est adhibenda in correptione prudentia. Consideranda est peccati qualitas, peccantis conditio, intentionis peruersitas, correptionis tempus, & verborum mensura. Horum aliquo deficiente, redargutio ipsa, vix absque delicto, committitur. Non vetat hic sanctus Præsal corripere proteruos & obstinatos, qui videntur incorrigibiles, sed monet, ne tales, sine induciis, perpetuò corripiantur, sine vlla intermissione, sine dissimulatione quarundam rerum, & eo tempore, quo ob peccantis malam dispositionem, correptio magis nocere, quam prodesse queat. Tempus est enim in tacendi, & tempus loquendi, etiam in correptione delinquentium locum habet; ne nimium exprimendo lac, sanguinem exprimamus.

Ego verò singulari Dei beneficio hoc tribuo, quod hunc olim Nocturnum, postea Sacerdotem, P. Valerianum Rendux, Romæ Ann. 1594. primùm agnouerim, cum eo quæ annis aliquot postea in Collegio Romano vixerim. In quo redactus ad cæcitatem vtriusque oculi, semper hilaris, semper affabilissimus, quoad vixit, Confessarius fuit Studiosorum externorum, tanto zelo salutis eorum accensus, vt quamuis profusus nihil cerneret, sine vilo humano ductore, diuumeris studio omnibus suis passibus & gressibus, dum tempus instaret audiendarum in templo Collegij Romani Confessionum, sine vlla tergiversatione & morâ, primus accedere solitus fuerit, quamuis per varios anfractus & gradus, descensu & ascensu difficiles, pergere cogere, suo bacillo, & vicinorum murorum contactu sed inprimis Sancti Angeli occulto

humanis oculis ductu, sese à lapsu, & præcipitij casu custodiens. Vir candidissimus, & innocentiam quandam Paradisi præferens, carus omnibus, nulli molestus, semper lætus, omnia laudans, nil malâ interpretatione, aut detractioe denigrans, cedens omnibus, in nullâ re curiosus, vno verbo, de nullâ re humanâ sollicitus, Deo, sibi, & adolefcentum procurandæ salutis intentus, quam mirâ benignitate animi, & affabilitate sermonis, accuratè quærebat: ideo que magnus fuit ad eius Confessionale Iuuenum concursus per vniuersum. Quod ille, etsi prætextu cæcitatæ, inuicemore suo ingressi situm loco, petere potuisset, in vltimâ tamen & omnium remotissimâ templi parte, ad ipsam templi, plateæ publicæ proximam portam, sibi delegit. Vt hinc appareat Ignatianum in tentatis iuuantis modum, non breui aliquâ emendatione morum, sed maximè diuturnâ, Deo paternum in gubernando affectum commendante, coronari.

Hoc spiritu imbutus à S. Ignatio, B. Franciscus Borgia, cuiusdam Societatem ingresso, famulam concessit, qui vestibus, calcisq; eum spoliaret; alteri, vt quotidie mutaret indulum; alteri, vt loco cellæ angustæ, amplo domicilio uteretur: quos tamen breui harum rerum pudit. Dicebatque eos, qui ceteris præessent, non vna omnes, qui parerent, regulâ metiri oportere; sed bonos milites imitari, qui pro fistula capiti, machinam illam bellicam, sulphureo puluere implent, ne dissiliat. Præbuerunt huius indulgentiæ exempla Sancti veteres. De S. Anselmo scribit F. Edinerus eius conuictor, fuisse sub eius disciplina Osbernum iuuenem Monachum, dum Anselmus ante colatum sibi Archiepiscopatum Cantuariensem Prioris Officio fungeretur in monasterio. Videns enim Osbernum, ingenio sagacem, & artificiosum ad diuersa opera polentem manibus; sed mores eius peruersos, hæc omnia decolorantes, & insuper odium animo more canino contra Anselmum exercentem, odium eius, quantum ad se, non magni pendens Anselmus, mores tamen illius conuenire sagacitati ingenij eius magno perè cupiens, cepit quadam sanctâ calliditate puerum piis blandimentis delinire, puerilia facta eius benigne tolerare, multa illi, que sine Ordinis detrimento tolerari poterant, concedere, in quibus & etas eius delectaretur, & effrenis animus in mansuetudinem curuaretur. Gaudet & puer in talibus, & sensim à sua feritate, ipsius dimittitur animus. Incipit Anselmum diligere, eius monita suscipere, mores suos componere. Quod ille intuens, præ ceteris eum familiariter amplectitur, nutrit, fouet, & vt semper in melius proficiat, omnibus modis hortatur, & instruit. De hinc paulatim ei, que concesserat, puerilia subtrahit, eumq; ad honestam morum maturitatem prouehere satagit. Non frustratur pia sollicitudo eius, proficiunt in Iuvene acrobarrantur sacra monita eius. Ergo vbi de firmitate boni studij adolescentis se posse considerare animaduertit, mox omnes pueriles actus in eo refecat, & si quid reprehensionis

l. 4. vit. cap. 8.
l. 1. vit. cap. 12. Sur. 2. 1. Apr.

sonis eum admittere comperit, non modo verbis, sed & verberibus acriter in eo vindicat. Ille aquanimiter cuncta sustinet, confirmatur in proposito omnis religionis, fermet in exercitio discende omnis sanctae actionis, suffert patienter aliorum contumelias, opprobria, detractiones, seruans erga omnes affectum sincerae dilectionis. Cum autem paulo post Osbernus mortuus fuisset, S. Anselmus diuinitus cognouit, fuisse ante mortem omnium totius vitae peccata Osberno dimissa.

57.

Nono, non postrema est paternae beneuolentiae significatio, si Superior agnito subditi sui lapsu, eum deplorantis, soletur illum, & ad spem erigat, & pudorem miselli poenitentis eo benignitatis affectu excipiat, quo Christus Dominus, omnium Superiorum Idæa, excepit Magdalenam in domo Simonis leprosi plorantem, & adulteram à Pharisæis accusatam & in adulterio deprehensam. Hanc caritatem Christi Domini, sui Magistri imitati Apostoli tale monitum dederunt Sacerdotibus, ut scribit S. Clemens Papa & Martyr Apostolorum discipulus: Oportet vos hortari eos, qui in peccatum inciderunt, & ad poenitentiam inuitare, & bonam spem iniicere, ac non existimare vos delictorum communionem habituros ob caritatem, qua erga illos ostenditur. Libenter vero poenitentes admittite, gaudentes illorum causa, cum misericordiâ & humanitate iudicantes eos, qui deliquerunt. Nam si aliquem in ripa fluminis ambulantem, & labi incipientem, baculo impuleris, & in flumen deieceris, cui potius manum eras porrecturus, certe, occidisti fratrem, cum labenti dexteram prebere debeas, ne penitus intreat, ut populus admoetur, & ne, qui peccauit, omnino pereat. S. Chrysostomus id sic commendat: Hic optimus est medicinae modus, ut non modo secentur vlcera, verum etiam obligentur, hæc præclara doctrina lex est, ut non modo reprehendantur Discipuli, verum etiam cohortationibus & consolationibus adiuuentur. Ita quoque Paulus fieri iussit: Argue, increpa, exhortare. Quod si semper exhortetur quispiam, negligentiores reddit. Auditores: si tantam increpet, asperiores efficit. Cum enim assiduorum onus reprehensionum ferre non possint, confestim abscedunt. Quocirca varius quidam adhibendus est docendi modus. Hoc imitatus, suo exemplo docuit

1.2. C68.
c.18.S. denon
conc. ad
grat.1. Tim. 4.
2.L. 1. Vit.
PP. apud
Rosv. p.
516. n. 103.

Abbas Sisoius, Apud quem cum quidam frater frequenter talem sermonem requireret, dicens: Quid faciam, Pater, quoniam cecidi? Respondit: Surge. At ille respondit: Excurrexi, & iterum se cecidisse confessus est. At Senex, & iterum surge. Cum autem frequenter se surrexisset, & frequenter cecidisset se narraret, eodem sermone Senex utebatur, exclamans: Non cesses exurgere fili. Cui Frater ait: Vt quequid possim surgere, Pater, explana. Tunc Senex ait: quousque aut in bono opere, aut in malo deprehensus fueris, in eo iudicabitur.

58.
ep. seu
paranefti
ad Theo
dor.

Præbet huius rei exemplum Diuina Maiestas omnibus Superioribus Vicarijs suis: Tanta est enim, inquit S. Chrysostomus, excitans ad poenitentiam lapsum Monachum Theodorum, Dei humanitas, & erga nos amor, nunquam auersatur

poenitentiam sincere factam, si quis ad malitie fines olim penetravit, illinc eum ad virtutis viam reducere conatur, & suscipit redeuntem, & suaviter amplectitur, nihilq; non facit quod in pristinam dignitatem reformet. Quodq; est maiori facilitatis argumentum, etiam si non præferat omnem poenitentiam, breuem illam, & exiguo tempore factam non abnuat, sed magnâ pensat mercede: idq; manifestum est ex ijs, que de populo Iudeorum alicubi dicit Isaias: Propter peccata paulisper contristauit eum, & percussit eum, & faciem meam auerti ab eo: & ipse contristatus sum, & ambulauit in cinere, & sanauit eum, solatus sum eum. Idq; probat etiam exemplo Achab, qui cum scidisset vestimenta sua, & operuisset cilicio carnem suam, teinuasissetq; & dormiuisset in sacco, & ambulasset demisso capite, dixit Dominus ad Eliam: Nonne vidisti humiliatum Achab, coram me? Quia igitur humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus eius. Post hunc, Manasse cunctos insana anteuit, ac tyrannide, legalem euerit cultum, templum clausit, idolorum errorem Deo aduersum iniecit, vniuersis, qui ante se vixerant, impietate præstans. Is posteaquam aliquando respuit, relatus est in numerum amicorum, bonum cursum consummauit. Non enim ad temporu rationem, sed iuxta affectum anime solet diiudicare poenitentia. Niniuita non multis diebus peccati, ut peccatum eorum deleret Deus: tempus exiguum potuit vniuersam eorum aboleri iniquitatem. Et latro haud longo tempore ingressum Paradisi impetrauit. Quatuorq; horâ se quis deiiciens, vel vnum dixerit verbum, in eo momento totius vite peccata simul absterfit, atque ante Apostolos officij grati præmium suscepit.

Quocirca si Deus in proprijs iniurijs gratissimis, summo opere nocentibus, etiam toti Regno, & populo, tantâ benignitate recepit scelestos illos poenitentes, quanto magis Superiores, dum vident subditi minoribus peccatis coinquinos, sed verè poenitentes, eo debent affectu suscipere, quo Pater Filium prodigum suscepit, illis à Christo Domino ad imitationem propositum, quin potius illo affectu, quo Deus poenitentes & humiliatos recepit, & ipsos recepit olim Superiores, dum in seculari statu fortè magis Deum (quam nunc illorum subditi eos offendant) offenderint.

Specimen boni Superioris dedit David, de quo S. Ambrosius l. 2. Offic. c. 7. sic scribit: Quid S. David, electus ex omnibus ad plebem regendam, quam mitis & quam blandus, humilis spiritu, sedulus corde, facilis assatu? Ante regnum se pro omnibus offerbat. Rex cum omnibus æquabat suam militiam, & patiebatur laborem, fortis in prelio, mansuetus in imperio, patiens in conuicio, ferre magis promptus, quam referre iniurias. Ita sibi gratis officii plebem obligauerat. Primum ut in discordijs populi exulare in Hebron mallet, quam in Hierusalem regnare. Deinde ut etiam in hoste positam virtutem diligeret, iustitiam etiam his qui arma contra se tulerant, æquè ac suis præstantiam putaret. Denique fortissimum aduersæ partis propugnatorem Abner Ducem & insipientem prælia mitatus est.

et orantem pacis gratiam non aspernatus honoravit conuictio. Non respondebat conuictis; cum sibi de rogaretur, orabat. Meritò sic expectus est ab vniuerso populo, ut venirent ad eum omnes tribus Israel, dicentes: Ecce nos ossa tua, & caro tua sumus.

Confirmandur omnia supradicta aureis monitis Concilij Tridentini, è tam multis viris sanctis, & doctis, & expertis, pro reformatione Ecclesie congregati, sic Superiores Ecclesiasticos alloquens: Illud primùm eos admonendos, ut se Pastores, non percussores esse meminerint, atque in præse sibi subditis oportere, ut non eis dominentur, sed illos, tanquam filios & fratres (natiu minores) diligant: elaborentq; ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debita eis panis coercere cogantur. Quos tamen si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab ijs seruanda præceptio; ut illos arguant, obsecrent, increpent, in omni bonitate, & patientiâ, cum sapè plus erga corrigendos agat beneuolentiâ, quàm auferat; plus exhortatio, quam comminatio; plus charitas, quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem, vrgè opus fuerit, tum, cum mansuetudine rigor; cum misericordiâ iudicium; cum lenitate seueritas adhibenda est. Vt sine asperitate disciplina saluatis populus, ac necessaria conseruetur: & qui correcti fuerint, emendantur, aut si resistere noluerint, ceteri salubri in eos animaduersionis exemplo, à vitijs deterreantur.

CAPVT SEPTIMUM.

De eodem paterno affectu Superiorum erga subditos.

Decimò, conciliat vel maximè beneuolentiam, & opinionem de paterno Superioris erga subditum affectu, si post admonitum, vel etiam si opus fuit, punitum, ita se getat, ac si oblitus esset præteritorum eius defectuum, nullo proliùs prodens iudicio, eorum in se memoriam residere. Quod ij non faciunt, qui bis puniendo id ipsum, exprobrant postea subdito lapsus præteritos, siue coram ipso, siue coram alijs eos commemorando, & vix sanato vulnere nouum infigendo vulnus. Impedit talis agendi modus sinceritatem in aperiendâ conscientia necessitatem. Meritò enim timere imperfectus subditus potest, si nouos manifestet defectus, nouam suppedaturum materiam, & maioris exprobrationis & confusions sui, & quasi noua contra se flagella Superiori oblaturum. Imitandus ergo est hac quoque in re Dei mos, qui delectorum per penitentiam peccatorum, se non recordaturum amplius, per Prophetam promisit, & proiecturum in profundum maris omnia peccata nostra.

Qua de re sic differit S. Chrysostomus: Cum in vehementem Dei charitatem reuerterimus, non meminit priorum. Non est, sicut homo, Deus, nec enim exprobrat præterita, neque dicit, quare tantum temporis

distulisti? Si penitentiam agamus, sed cum accesserimus, diligit, & cum ipse timore carnes nostras confixerimus. Quid Manasse deterius? Deum tamen propitium habere potuit. Quid Mattheo deterius? & constitutus est Apostolus. Quid Paulo miserius? sed constitutus est Euangelij præco. Quot tales alias via videre mutationes? & quondam gestas, & quotidie nunc occurrentes? Propterea dico, neque scenicus desperet. Ad illum dictum est? Numquid qui cadit non resurget? Itaque nec Superior desperet de vilo, & præteritorum lapsuum, Deum imitatus, non recordetur amplius, nec se meminisse ostendat, & ut dicitur, ne tanquam per traditionem quandam perpetuam, eorum memoriam ad posteriora tempora transfundat. Itaque hac quoque ratione se exhibendo Patrem, experiat in subditis sinceritatem filialem. Reliquit nostris Superioribus huius paternæ benignitatis exempla S. P. N. Ignatius, de quo testis oculatus Ribadeneira hac scribit: Se ab errore reuocantes æque comple-

60.

l. r. vit.

c. 7.

61.

tebatur, ac suscipiebat, ac si nihil deliquissent, ut præfenti beneuolentiâ illorum minueret verecundiam, & omnem errati memoriam sempiternâ obliuione deleteret: nec vulneribus modo, sed cicatricibus etiam mederetur. Hoc didicerat à S. P. N. Ignatio P. Euerardus Mercurianus IV. Societatis nostræ Præpositus Generalis, quem ab antiquis & prudentissimis Patribus Romæ audiui, tantum Societati, in eâ gubernandâ, profuisse, quantum profuerat ipse B. P. N. Ignatius, solâ Societatis Fundatione exceptâ. Hic ergo inter alia præclara monita Superioribus in epistolâ ad eos datâ hoc quoque reliquit n. 4. Caueat ut ne subditis occasionem præbeat suspicandi, quod de ijs malè sentiat, aut diffidat, & c. Neque omnium modo, sed imperfectiorum etiam quorumlibet ostendet se spem bonam concipere futura emendationis, nec se præteritorum esse memorem.

62.

Vndecimò, conciliat hoc quoque opinionem paterni affectus & beneuolentiam in subditis, si sint persuasi de Superiore, quod aliorum necessaria vel vtilia monita æquo animo ferat, & magis, si ea ipse quoque expetat, & querat. Nemo quippe est, inquit S. Gregorius, disserens de Prælati, qui ita viuat, ut aliquatenus non delinquat. Ille ergo se ipso amplius veritatem desiderat amari, qui sibi à nullo vult contra veritatem parci. Hinc etenim Petrus increpationem Pauli libenter accepit: Hinc David increpationem subditi humiliter audiuit: quia Rectores boni, dum se priuato diligere amore nesciunt, libera puritatis verbum, à subditis obsequium humilitatis credunt.

2. p. P. Alti

c. 8.

Hinc inter monita quæ P. Balthasar Alvarez Vit. c. 23. scripta reliquit pro bonâ gubernatione Superiorum, & quæ ipse exequabatur, octauum fuit: Vt boni consulat quicquid à quocunque ipsi dicitur, vultu ipso & verbis gratum animum ostendendo: nam vel hoc solo, qui sunt exulcerati, conquescent, & ipse poterit in multis iuuari, & hoc ipsum sufficere ut ab omnibus iuuetur.

Duodesi-